

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT:
Parohiile : 200 Lei
Particulari : 160 Lei
Membrii Agrului 100 Lei

PARTEA OFICIALĂ

No. 3936/1934.

Inventarierea averilor bisericesti.

Comunicăm, că în ziua de azi Cancelaria diecezană a trimis la toate parohiile imprimatele necesare pentru inventarierea averilor bisericesti, precum și cuvenitele instrucțiuni. Oficiile parohiale, cari nu le-ar fi primit sau nu ar fi primit destule imprimate, să ni le reclame numaidecât.

Oradea, 29 Noembrie 1934.

No. 3951/1934. **Acțiunile în justiție.**

Spre orientarea oficiilor protopopești și parohiale comunicăm, că în N-rul din 1 August crt. al Curierului Creștin, organul oficial al Diecezei de Cluj-Gherla s'a publicat următoarea adresă a Ministerului de Finanțe, Direcțiunea Timbrului :

»No. 108805/1934 Iulie 13. Adresei D-Voastre No. 2890/1934, avem onoare a Vă răspunde, că acțiunile intrate în justiție de către parohi pentru apărarea drepturilor lor, intră în prevederile Art. 22 § 31, combinat cu § 1 din legea timbrului».

Deci, în baza acestei adrese, acțiunile în justiție ale parohiilor sunt scutite de timbru.

Oradea, 27 Noembrie 1934.

No. 3952/1934. † **Necrolog.**

Cu durere comunicăm Veneratului Cler diecezan că On. Grațian Mateiu, paroh în Sârsig, în ziua de 9 Noembrie 1934 a repaosat în Domnul, în anul al 66-lea al vieții și al 42-lea al preoției sale.

Pentru odihna repaosatului Frate veți aduce la altarul Domnului sufragiile pii îndatinate.

Oradea, 26 Noembrie 1934.

PARTEA NEOFICIALĂ.

HRISTOS IN MIJLOCUL NOSTRU¹⁾

de I. P. S. S. Dr. Valeriu Traian Frențiu.

Am venit la acest mare praznic al bisericii române ortodoxe din Oradea, nu numai din îndemn creștinesc, care ne face să ne bucurăm cu cei ce se bucură și să suferim cu cei ce suferă, și nu numai pentru a ne arăta recunoștința noastră față de Inalt Preasfințitul Frate Episcop Roman Ciorogariu, care încă a ținut să ia parte la două jubilee ale bisericii noastre; la cel de 100 ani al liceului de băeți din Beiuș, sărbătorit în 1928, și la cel de 150 ani al școlii normale din Oradea, ținut în primăvara acestui an, ci am venit mânați și de un profund simțământ românesc. Praznicul D Voastre de azi nu este numai al bisericii ortodoxe române, ci este al întreg românismului, deci și al nostru al Românilor uniți. Praznicul D-Voastre, serbarea jubileului de 150 ani dela punerea pietrii fundamentale a bisericii ortodoxe din orașul Oradea, azi biserica Catedrală a Episcopului român ortodox din Oradea, este praznicul biruinții românești, este dovada cea mai grăitoare a puterii de viață a neamului românesc, și dovada cea mai strălucită, a drepturilor Românilor asupra acestor plaiuri.

¹⁾ Discursul de mai sus a fost rostit de I. P. S. S. Dr. Valeriu Traian Frențiu la ședința solemnă a jubileului bisericii catedrale ortodoxe române din Oradea, ținut în ziua de 11 Noembrie 1934.

Reprivind asupra vremurilor apuse, când, cu 150 ani în urmă, Impăratul Iosif II dă concesiune credincioșilor ortodocși din Oradea să-și poată ridica locașul de închinare, din hrisoavele acelor vremuri trecute aflăm că, între credincioșii acestei biserici, deși cei mai oropsiți, și cei mai neîndreptățiți erau Români, totuși nu Români cei săraci dispar, ci grecii cei bogați și sârbii cei puternici și ocrotiți de Impăratul, și biserica rămâne singur numai a Românilor, prevestind zilele de apoi, când Români, și politicește, vor deveni stăpâni peste plaiurile aceste, pentru cari au suferit toate vitregiile istoriei.

Nici o uneltire n'a putut face să dispară elementul românesc din Oradea și Crișana, oricât de mari au fost persecuțiile, căci era la el acasă, și aceste finuturi îi aparțineau lui, și cu nădejdea în Dumnezeu, a răbdat; știind, că »cel ce rabdă până în sfârșit acela se va mântui«, acela va învinge și că dreptatea, ori cât este de prigonită, tot iese învingătoare.

Cele două Catedrale românești așezate în inima orașului Oradea, vesteau lumii întregi că Români aci nu sunt streini, ci în calitate de stăpâni ale acestor plaiuri, aici vor rămâne pentru veci vecilor.

Misiunea celor două biserici românești, prin realizarea aspirațiilor naționale ale neamului Românesc, prin biruința națională la care a ajuns poporul Român, nu s'a terminat.

Datorința lor nu s'a putut mărgini numai la pregătirea zilelor de glorie ale Țării Românești acum întregite, ci mai au o misiune de împlinit, mai au o datorință de satisfăcut: de a consolida Țara, aducând pe fiii neamului nostru mai aproape de Hristos.

Dacă în trecut a trebuit să luptăm pentru a ne apăra limba și ființa noastră românească, azi, scăpați de această grijă, respirând aerul libertății naționale, avem datorința sfântă de a munci cu tot dinadinsul ca sufletul neamului să devină din zi în zi mai creștinesc, ca pe fiii neamului să-i facem creștini adevărați, cari nu numai cu vorba, ci mai ales cu fapta și cu întreaga lor viață să dovedească că sunt ucenicii lui Hristos.

Bunul Dumnezeu a dat dreptate de cauză neamului românesc, cu ajutorul Lui s'a împlinit România Mare, fără de Dânsul nu vom putea face ca România Mare să devină și o Românie fericită.

Suntem două biserici românești, cari urmăm același scop, de a propovădui învățătura lui Hristos, avem aceleași porunci și aceleași mijloace, — Sfânta Jertfă liturgică și cele șapte sfinte Taine — pentru a-i aduce pe credincioșii noștri la Hristos. Către același scop și cu aceleași mijloace mergem pe două căi, nu opuse, ci paralele, cari dacă vor rămâne paralele, nici odată nu ne vom putea ciocni, ci întrecându-ne în dragoste și progresând în virtuți, ne vom întâlni în dragostea lui Hristos.

La Sfânta Liturgie, înainte de a mărturisi credința și Voi și noi zicem: »Să ne iubim unul pe altul« și în Simbolul Credinței și Voi și noi într'un gând mărturisim că nu există decât numai »Ună sfântă biserică« a lui Hristos, și ne rugăm zilnic pentru unirea sfintelor lui Dumnezeu biserici, zicând: »Pentru pacea a toată lumea și pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu biserici și pentru unirea tuturor Domnului să ne rugăm«. Mântuitorul nostru Isus Hristos ne-a zis: »Poruncă nouă vă dau vouă, ca să vă iubiți unul pe altul, precum v'am iubit eu pe voi să vă iubiți unul pe altul. Din aceasta vor cunoaște toți, că sunteți ucenicii mei, de veți avea dragoste între voi. (Ioan 13, 34, 35). Dacă ne vom examina conștient, în baza acestei porunci, va trebui să constatăm că suntem încă departe de o viață adevărat creștinească și ambele Biserici trebuie să ne gândim la o muncă internă și intensivă, ca să ne putem ajunge scopul și să ne împlinim misiunea; având mereu grija, după sfatul sf. apostol Pavel, ca încercând a mântui pe alții să nu ne pierdem sufletul nostru; înainte de a mântui pe alții să ne mântuim pe noi înșine și pe fiii propriei noastre credințe. Via este mare, enorm de mare, iară lucrătorii puțini și slabi, și de o

și de alta. Nu ne putem deci permite luxul de a slăbi pozițiile câștigate în munca viei Domnului, prin atacuri, cari de ori unde ar veni, constituie o lipsă a dragostei de frate. Și e o greșală să credem că, făcând să sângereze stânga s'ar întări dreapta.

Dacă în trecut, cele două biserici românești s'au putut întâlni întru apărarea sufletului românesc de atacurile streine, a fost pentru că, atunci când era vorba de interesele neamului, au dat la o parte micile neînțelegeri dintre ele. Și în viitor tot numai așa își vor putea împlini misiunea, de a sădi adânc în sufletele tuturor credința și morala creștină, dacă fiecare își va face datoria sa, bucurându-se din suflet și sincer de progresul și realizările celeilalte și silindu-se să le obțină și dânsa. Unirea sufletească nu se va face niciodată prin ură invidie și ceartă ci prin dragostea adevărată a lui Hristos.

Biserica română unită se bucură sincer și din tot sufletul pentru biruința ce a obținut biserica D-Voastre, în cursul celor 150 ani și prin graiul meu Vă felicită și Vă dorește mult spor și în viitor, asigurându-Vă, că nici odată nu va privi cu invidie la realizările mărețe pe cari le veți ajunge, pentru înaintarea neamului Românesc, ci va munci la rândul ei și dânsa, pentru ca cât de des să ne întâlnim, nu în conflicte, ci în Hristos, care singur va putea și ne va da puteri ca, împreună lucrând, în dragostea Lui să împlinim adevărata unitate sufletească a tuturor spre înaintarea și înflorirea neamului și a iubitei noastre Patrii.

— **Din activitatea Agrului parohial.** Duminică 25 Noembrie ora 4³⁰ p. m. asociația Agrului parohiei Oradea și a ținut obișnuita-i șezătoare lunară, de data aceasta în cartierul »Steluța«, la Grădina de copii din strada Centrală.

În fața unui numeros public care nu a încăput în sală. D-l președinte al Agrului, dr. Savu Marta, a arătat importanța și menirea Agrului.

A urmat apoi cuvântarea pâr. Neculăeș care a vorbit despre »Obligațiunile cetățenești«. A arătat datoria noastră de a ne supune legilor, care singure asigură progresul și buna stare a neamului. Dar pentru ca această supunere și îndeplinire a legilor să fie completă, noi trebuie să avem și credință și să urmăm »învățătura lui Isus Cristos«. Numai astfel vom fi adevărați cetățeni și odrasle folositoare neamului.

Au urmat apoi 12 puncte formate din dansuri naționale, recitări și o scenetă, toate executate de elevii grădinei de copii instruiți de d-na Iovan.

A luat apoi cuvântul Revmul E. Bran care a făcut o reflexie religioasă asupra evangheliei zilei. Apoi d-l președinte mulțumind tuturor cari au contribuit la realizarea programului, a închis șezătoarea, care a fost ascultată cu viu interes.

A. Pop.

Augustin Bunea și eparhia română unită de Oradea

„Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, cari v'au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și le urmați credința”.
(Evrei XIII, 7).

La 30 Noembrie 1934, s'a împlinit un sfert de veac dela moartea lui Augustin Bunea, preot al Bisericii noastre și una din cele mai curate glorii ale Românișmului.

El e din galeria ilustră a profeților și înainte mergătorilor, cari cu lumina minții lor mari arată, în întunerecul timpului, cărările viitorului.

Vizionar ca Gheorghe Șincai, care cel dintâiu proclamă necesitatea întregirii noastre naționale; aprins de dragoste de neam ca Petru Maior, care de aceea a povestit istoria pentru începutul Românilor în Dacia ca,

văzând ei »din ce viță strălucită sunt prășiți să se îndemne strămoșilor săi întru omenie și bună cuviință a le urma«; spirit pătrunzător ca Timotei Cipariu care observând sfârșitul războiului pentru independență și dându-și bine seama de primejdiiile îngâmfării, amintia tineretului școlar dela Blaj cuvântul Sfintei Scripturi: Așa se vor înalța cei smeriți și se vor smeri cei trufași; luptător curajos ca Ioan Rațiu, eroul procesului Memorandului, ori ca leul dela Șișești, Păr. Vasile Lucaci,

sacrificându-și cași ei, dacă nu sănătatea în temnițele Ungariei, tot viitorul său, care ar fi putut și ar fi trebuit să fie cu mult mai strălucit în scara ierarhiilor; dar mai presus de toate un neîntrecut orator bisericesc și politic, trâmbița fermecată a aspirațiilor noastre naționale, — iată cum ne apare astăzi cel plecat, atât de eroic din mijlocul nostru, înainte cu 25 de ani!

S'a fălit cu el nu numai capitulul catedralei din Blaj, al cărui strălucit membru a fost, ci și Astra și Academia Română. Iar corpurile legiuitoare ale României mici de atunci i-au făcut și ele o pioasă comemorare.

S'ar putea ca tocmai noi, preoții uniți, cari slujim la același altar cași el, să-l dăm uitării acum?

Mai ales că după arhidieceză, căreia i-a închinat toată viața și activitatea sa atât de rodnică, pentru nici o altă dieceză nu pare a fi arătat atâta dragoste și alipire ca față de a noastră dela Oradea!

Se știe că, de dragul marelui nostru episcop Mihail Pavel a descris Augustin Bunea călătoria făcută de mitropolitul Vancea și de cei trei episcopi sufragani Pavel, Sabo, Mihali) la Roma în 1886, — descriere

ce se păstrează și astăzi cu pietate între manuscrisurile (Nr. 20) bibliotecii episcopiei noastre, precum cu aceeași pietate se păstrează și alte comori intelectuale ale înaintașilor săi: P. Maior, Gh. Șincai, Samuil Micu Klein, Ioan Corneli ș. a. Acestui episcop dela Oradea îi închină celebra sa lucrare »Vechile episcopii românești«, fiindcă-l știa și-l prețuia, ca pe un Mecena al culturii românești.

Și în ce cuvinte ar trebui să vorbesc despre legăturile lui cu episcopul-martir Dimitrie Radu, fostul său coleg de studii dela Roma? Amintesc doar că prietenia, făurită între ei la redacția *Unirii* din Blaj, a dăinuit și după ce Philalet (D. Radu) se înalță în scaunul episcopesc al Lugojului, pe urmă al Orăzii, pe când el rămăsese același preot umil, dar colaborator statornic al ziarului lor. După cum se vede dintr'o scri-

soare adresată de A. Bunea lui Iacob Radu, la 3 IV. 1902, atunci vicar al Hațegului, el îl socotea pe acesta și pe ilustrul său frate drept tovarăș de muncă și de ideal, fiindcă puțini i-au stat în ajutor așa de mult, ca acești doi frați vrednici, la răspândirea și popularizarea lucrărilor sale, făcute atât de anevoie, »între felurite alte ocupațiuni«.

Chiar cu actualul nostru episcop, cu Excelența Sa, înalt Prea Sfințitul Valeriu Traian Frențiu a avut legături din cele mai onorabile. Pe când I. P. S. Sa

era numai preot al diecezei Lugojului și membru al colegiului Sfântului Augustin din Viena, la rugămintea lui Aug. Bunea, care atunci pregătia monumentală sa lucrare despre episcopii Petru Pavel Aaron și Dionisie Novacovici, a binevoit a-i căuta, copia și trimite mai multe documente de mare preț, pentru care lucru el nu uită a-i aduce cuvenitele mulțumiri în prefața acelei lucrări.

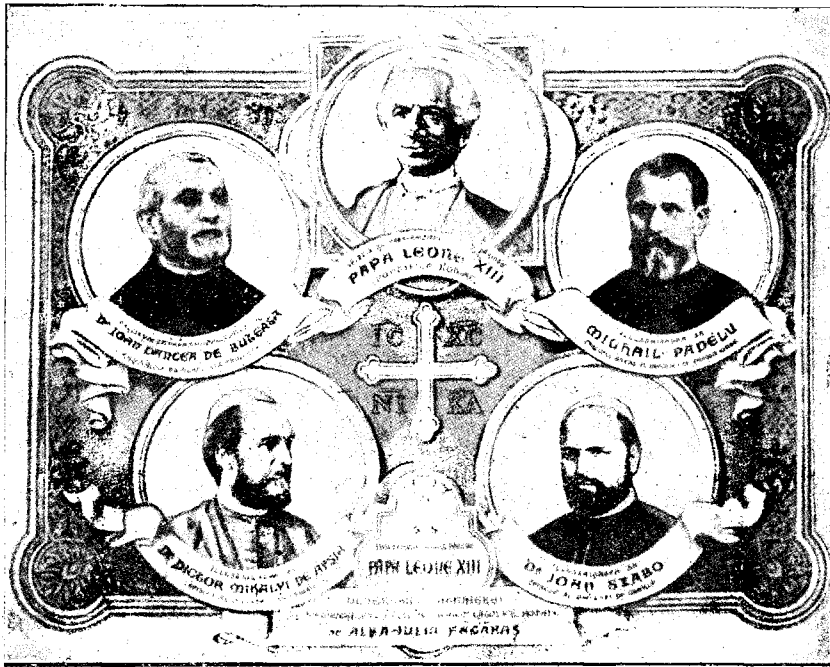
Și întâmplarea a făcut ca tot aici să ajungă și călimara și tocul întrebuițate de nemuritorul nostru scriitor până în clipa morții. Sperăm că ele se vor păstra, cu aceeași pietate, cași alte relicvii, în sanctuarul nostru eparhial.

Augustin Paul dela Letca ne povestește că, dând episcopul M. Pavel nepotului său Ioan, student în teologie, mort în floarea vieții, să cetească sus pomenita descripție a călătoriei făcute împreună la Roma, l-ar fi laudat după vrednicie, spunându-i să ia pildă dela el, fiindcă în Italia el știe să fie ca un Italian, în Franța ca un Francez, în Germania ca un German, iar acasă ca cel mai neaș Român; cu un cuvânt, după îndemnul Apostolului, tuturor toate s'a făcut, ca pe toți să-i mântuiască.

Iată elogiul cel mai frumos pe care eparhia Orăzii i-l poate aduce și astăzi!

In veci pomenirea lui!

P. Ioan Georgescu.

1 Decembrie 1918.

— Câteva reflexii actuale —

S'a scurs iarăși un an pe râul curgător al Vremii. Au trecut, iată, șasăsprezece ani dela marea înfrățire din Alba-Iulia.

Șasăsprezece ani — o clipă în vieța unui Neam; iar Amintirei, acestei pasări măestre, nu-i trebuie nici atâta pentru a-i trece 'n zbor.

Marea Înfrățire dela Alba-Iulia! Zi măreață și sfântă, popas de reflecții și de reculegere totodată. În fața sufletului meu, ca 'ntr'un film fermecat se perândează nemuritorii actori ai mării reprezentării... La masa verde, alături de Badea Gheorghe de Băsești văd pe Vasile Goldiș din Arad, alături de Iuliu Maniu dela Blaj, pe Aurel Lazar din Oradea, lângă Cicio-Pop Iustin Marșeu, Al. Vaida strângând cu căldură mâna lui Octavian Goga.

Afară poporul — »oastea creștină« — în frunte cu preoții — popii valahi — dela Sibiu și dela Blaj, dela Caransebeș și dela Lugoj, dela Gherla și dela Arad, înfrății sub sfânta cruce și sub cutele tricoului național, sfânt și el, așteaptă pe frig și'n ploaie, nemâncați și nebeuși hotărârea »domnilor«.

Insuflețirea nu se poate descrie... Sufletul românesc se manifestă în toată mărimea, splendoarea și largimea lui. Eliberat de sub jugul milenar cu mână largă împarte egale drepturi și libertăți opresorilor lui de ieri... Așa ceva încă n'a văzut Istoria!

Contele Tisza — »Contele negru« — răpus de baioneta unui soldat ungar la Pesta, nu mai trăește... Păcat! El care 'nainte cu câțiva ani cu creionul în mână arăta, că încă numai câțiva ani și »chestiunea valahă« acest »incident va fi lichidat definitiv«, dacă ar trăi, negreșit că la privirea acestei manifestări și-ar de seama, că idealurile unui popor nu se lichidează iac' așa cum primenești o cămașe urâtă, ci că ele sunt mai tari decât individul — oricum l-ar chema pe acela — mai durabile chiar ca timpul... ele se lichidează numai deodată cu sufletul poporului în care s'au plămădit!...

Hotărârea nestrămutată a Poporului român ardelean, de-a se uni pe veci cu frații săi din Regat, cuprinsă în slove măestru rânduite de Înțelepții Neamului, o duc la București — așa fu hotărât de Marea Adunare — doi episcopi români: Iuliu Hossu dela Gherla și Miron Cristea din Caransebeș.

* * *

Șasăsprezece ani au trecut de atunci... se pare că au trecut șasăsprezece veacuri!...

Atâta schimbare în suflete și în inimi!

Ori, cine se întreba acum șasăsprezece ani la Alba-Iulia dacă Iuliu Maniu, Al. Vaida, Pop-Cicio, Gh. Pop de Băsești profesază acelaș credeu religios cu Vasile Goldiș, cu Aurel Lazar, Iustin Marșeu, Octavian Goga sau nu?!

Poporul ce în frig și în ploaie asculta cu evlavie din gura preoților talmăcirea evenimentelor istorice, desigur nu le punea întrebarea dacă Spiritul sfânt sau Sfântul Duh a umbrit acest oropsit Neam și l-a ajutat să ajungă această sfântă și mare zi.

Și mă îndoesc, că acest popor atât de marinimos nu l-ar fi bătut cu pietri rupte din zidurile cetății Bălgradului pe nemernicul ce-ar fi îndrăznit să obiecționeze că alături de vlădica greco-oriental Miron Cristea duce solia Neamului la București episcopul unit Iuliu Hossu...

De așa vreme se 'nvredniciră cronicarii și rapsozii... Veacul nostru îl umplură saltimbacii și — nerozii!

Azi, după șasăsprezece ani dela Marea Înfrățire, iarăși auzim de o »lichidare« al unui »incident« — *al unitismului*, a credinții firme, înrădăcinate de veacuri în sufletul a jumătății din făuritorii »Albei-Iulii« din 1918.

Dacă s'ar putea scula din mormânt contele Tisza cu creionul lui în mână, ar zîmbi ironic sub mustață. Pentrucă el desigur și-ar da seama, că dacă idealul național al milioanelor nu se lichidează, iac' așa, cum îți primenești o cămașe urâtă, cu atât mai vârtos nu credința lui, convingerea lui religioasă.

Cine vrea cu orice preț să »lichideze« are ce lichida destul la chiar el acasă. Acolo-i pocăitismul, inochentismul, anabaptismul, tremuricismul... totatătea cangrene ucigătoare ce rod la sufletul Neamului și Bisericii ortodoxe deopotrivă.

Poftim lichideze cât poștește, dar un lucru să se știe: Biserica catolică care e zidită pe »piatra din unghiu« apostolul-corifeu Petru, și este cimentată cu sângele milioanelor de martiri, cari au fost, sunt și vor fi pururea 'ntrânsa, *nu e incident*, ci e *că' irea veșnică* despre care Mântuitorul a zis, că: »Porțile iadului nu o vor învinge pe Ea!

* * *

E bine, ca din când în când să medităm asupra marilor învățături ce ni-le îmbie ziua mare și sfântă: 1 Decembrie 1918, pentru a nu cădea în erezii psihologice și în grandomanii »dominante«.

Simion Gogan.

De ziua Agrului.

Considerăm ca foarte binevenită hotărârea prin care 6 Decembrie a fost decretată de ziua Agrului. Este bine ca, cel puțin cu aceasta ocazie, să se reamintească istoria și rosturile Asociației noastre.

La înființarea Asociației noastre a contribuit, dându-i un impuls determinant extraordinara jignire și umilatoarea nedreptate ce era să fie legiferată prin legea cultelor. Deși eram obicinuiți cu ofensări aproape zilnice, iar gama epitetelor, ce ni-se acordau, se înmulțea vertiginos cu fiecare număr a unor anumite ziare, cari rivalizează încă și azi de a se întrece în astfel de grațiozități — totuși, îndrăzneala a fost prea mare

pentru a nu provoca o unanimă indignare, la care s'au atașat, scuzându-se, mulți din tabera adversă chiar. Drept răspuns nu ne-am mulțumit numai cu un congres de protestare, care le-a arătat îndeajuns de convingător acelora, cari, confundând îngăduința noastră milostivă cu o slăbiciune lașe, au crezut sosit timpul pentru lovitura de grație, că s'au amăgit și înșelat, ci am înființat Agrul.

Rostul înființării Agrului nu a fost acela de a asigura existența unor cadre, cu ajutorul cărora să putem reacționa prompt și sigur în caz de nevoie. Nu suntem așa de fricoși și nici nu dăm atâta importanță

intrigilor unor neastâmpărați și mai presus de toate este mult mai mare credința și încrederea noastră în Cel de sus.

Am înființat Agrul, pentruca prin el să ia cunoștință, vrând, sau mai mult, și nevrând chiar, toată lumea de ce a fost, ce este și ce va fi Biserica noastră.

Dacă se falsifică și ascunde adevărul istoric, dacă oameni, preînși și admiși ca având o suprafață științifică, sub îmboldul patimei neagă azi, ce au laudat ieri, apoi este de datoria noastră să strigăm în gură mare și pe toate cărările, ca să audă și cei surzi, că *Bisericii unite îi poate mulțumi acest neam conștiința latinătății sale, că prin noi acest popor a fost scos de sub influința nefastă a orientalismului balcanic și a fatalismului pravoslavnic.*

Acestor noi orientări și convingeri este de a se atribui renașterea spirituală, care a dus la unirea principatelor și întregirea neamului. Și iarăși, pentruca să se știe: în aceasta mare luptă Biserica noastră a trebuit să-i învingă și convingă pe mulți din aceia, a căror urmași se pretează azi la defăimarea trecutului nostru glorios.

Biserica noastră a fost aceea, care a avut concepția clară și adevărată a ființei neamului nostru, după cum nimeni mai bine ca noi nu își dă seamă de rosturile Statului nostru. Că nu suntem crezuți azi, dar nu am fost nici ieri, dar am biruit ieri și vom birui și mâine. Acesta este singurul adevăr absolut sigur.

Se vorbește așa de mult de pacea lumii, dar cine poate înțelege universul, fără universalitatea credinței și cum se poate admite pacea țărilor în chaosul diferențierii credințelor. Patriotismul și naționalismul se transformă tot mai mult într-o platformă și servesc de trambulină, când le trimbiță venalii și le reprezintă sperțării. Ideile vor avea suflet, când cei cari le vor profesa, vor reprezenta o valoare morală, ceace nu se poate fără credință. Ca să poți fi român bun,

trebuie să fii om cinstit, deci creștin adevărat. Dragostea de țară nu se cuvântează maselor, ci se îmfiltează indivizilor.

Nu pot admite cu adevărat un regat pământesc aceia, cari nu cred în împărăția Cerurilor, și nici nu poate găsi rosturile și servi scopurile stăpânirea terestră, fără oblăduirea Celei de sus.

Iată convingerile noastre cetățenești totodată și credințele noastre patriotice. Cu toate acuzațiile fantastice, nu se poate afirma despre noi că am fi făcut mănăstiri de stâncă pe muntele Athos, atunci, când la noi acasă nu aveam nici bisericuțe de lemn. Credem că aducem Țării și neamului adevărate servicii, numai atunci dacă, în loc să aplaudăm cu frenezie bombasticismul emfatic al vorbelor mari, dar goale, oricât de frumos ar fi, eventual ticluite, ne vom trudi în a îndrepta spre calea cinstei faptele mici a omenilor simpli, în convingerea, că cine nu știe de frica lui Dumnezeu, nu poate cunoaște dragostea de neam și țară,

Am propune, ca ziua Agrului să fie sărbătorită în toată țara după un anume program, în care să se arate:

1. Rolul dus de biserica noastră în trecutul Neamului.

2. Puterea credinței noastre în formarea caracterelor, singura garanță de viață și existență a Neamurilor și Statelor, arătând ca numai pilda faptelor dovedește țaria convingerilor.

3. Că rezolvarea marilor probleme internaționale, tot mai complicate cu perfecționarea tehnicii nu este posibilă fără unitatea și universalitatea credinței.

Să se pună la punct toate uneltirile externe și interne contra credinței noastre, afirmându-se, odată mai mult, necesitatea unei solidarități absolute a celor de aceeași credință, pentru a realiza marile precepte ale Mântuitorului.

Enigma.

Sărbătoarea zămislirii fără prihană în lumina istoriei.

În biserica noastră, după ritual, ar trebui să ținem acest praznic al zămislirii fără prihană al Maicii lui Dumnezeu în ziua de 9 Decembrie, zi comună. Ca să nu treacă însă, aproape nesemnălată aceasta sfântă zi, conform măsurilor luate, se serbează în Dumineca ce urmează îndată după 9 Dec.

Și cu tot dreptul i-se dă cel puțin aceasta însemnătate; căci, pentru temeiul și îndemnul la multele virtuți ce poate să prilejuiască, ar trebui să aibă înțâietate față de multe alte sărbători, prăznuite dealt-cum cu mai mult fast.

De fapt în trecutul Bisericii găsim aceasta sărbătoare relativ destul de semnălată.

Deși vechimea veacului VI, numai prin faptul că o găsim la Monofiziți și Nestoriani, cari s'au rupt de Biserică mai înainte, nu este de ajuns dovedită, totuși rămâne o sărbătoare cu urme vechi de solemnitate în tradiție. Dovezi sigure avem din veacul al VIII-lea; mai înainte avem însinuări ici colea, de unde nu-i putem deduce amploarea de sărbătoare.

La SS. Părinți găsim cuvântări din prilejul acestei sărbători, la începutul veacului VIII. Așa, la Andrei din Creta. Deci pentru veacul VIII, caracterul sărbătoresc este dovedit. Momentul introducerii, însă, nu-l putem preciza cu dovezi pozitive decât prin asemănări cu celelalte sărbători mariane, care se țin din veacul V. Destul că în veacul IX, sărbătoarea este

răspândită în tot răsăritul creștinesc, iar la 1166 o găsim în rândul sărbătorilor poruncite de împăratul Emanuel Comnen în novela 13.

În apus găsim mai multe urme cu mai mari variații, dar toate sunt mai recente.

Astfel în Irlanda sărbătoarea o găsim în veacul IX în mai multe sinaxare, însă pe ziua de 3 Mai, termen, care încă n'a fost pe deplin explicat. În Anglia apare ceva mai târziu, foarte probabil sub influența călugărilor răsăriteni veniți dela mănăstirea S. Sava din Roma; cu potrivirile locale însă, sărbătoarea trece pe ziua de 8 Decembrie.

La fel și în celelalte țări apusene, sărbătoarea apare tot mai târziu decât în răsărit, de unde suntem îndreptățiți să deducem că, adevărul despre zămislirea fără prihană a Maicii Domnului, este un adevăr cu manifestație liturgică de origine răsăriteană. Acest lucru este vădit prin faptul că, în Italia de sud, sărbătoarea își păstrează multă vreme și data orientală de 9 Decembrie, încă din veacul IX, când acele părți erau sub stăpânire răsăriteană.

Discuțiile teologice din veacul XII și XIII în jurul sărbătorii în apus, atăcând un fapt, îi confirmă existența; sfârșitul lor însă, susținut de dogme, se resfrânge asupra liturgiceii bisericesti, cu o înrăurire binefăcătoare asupra solemnității sărbătorii.

Între timp, Academia teologică din Kiev — ridi-

cată de Petru Movilă — dă, în secolul 17 și 18 la început, cel din urmă val puternic de învățatură orientală sănătoasă referitoare la aceasta sărbătoare. Aici, pe lângă tratatele teologice, în stilul și modelul Sf. Toma de Aquino, dar răzimate pe teologia și pe patristica orientală din cele mai îndepărtate veacuri de creștinism, adevărul despre conceperea neprihănită patronază asociații religioase, care prăznuesc în evlavia lor cu mai mult fast aceasta sărbătoare.

Piu IX, prin Bula »Ineffabilis Deus« din 8 Dec. 1854 — adică acum 80 ani — întărind dogmaticeste cu sigilul infalibilității biruința adevărului, consfințește în tot apusul și pentru totdeauna în liturgie aceasta zi.

De aici o evlavie mare, care face cinste în special Spaniei de atunci, și întrece chiar cele mai zim-

bitoare așteptări din discuțiile veacurilor XVI și XVII.

Azi adevărul este un temei de îndemnuri la mântuire, dar patrimoniul sfânt numai pentru Biserica Romei, căci cea orientală despărțită de Roma, lăsând la o parte traseul acestui adevăr, din ce, și de când Roma s'a rostit, lapdă acest adevăr.

Credincioși trecutului ce ne-a păstrat comoara în răsărit și apus deopotrivă, cu îndoit glas laudată, împlinindu-se 80 ani de când s'a rostit oficial Biserica lui Hristos asupra adevărului și, când, pe aceeași zi cade în biserica noastră și ziua rituală de 9 Decembrie și duminica praznicului, mai mult decât de altă dată, trebuie să spunem cu un singur glas din inimă și gură:

BUCURĂ-TE PREACURATĂ!

P. Dr. G. Stan.

† Cardinalul Petru Gasparri

La 18 Noembrie crt. a murit la Roma, după o boală de abia două zile, Cardinalul Petru Gasparri. Impresia produsă în întreaga lume e cu atât mai mare, cu cât abia cu patru zile înainte, la 14 Noembrie, savantul Purpurat, ținuse la Congresul juridic internațional o lungă și importantă conferință despre istoria codificării Dreptului Canonic latin, desvelind amănunte cari nu erau cunoscute.

Petru Gasparri s'a născut la 5 Mai 1852 în Ussita, lângă Norcia. După studiile făcute la Seminarul Roman, luă doctoratul în filosofie, teologie și dreptul canonic. Hirotonit la 1877 preot, numai decât ajunsese secretar al Cardinalului Mertel. În aceeași vreme fu numit profesor „De Re Sacramentaria“ la Seminarul Roman, iar Colegiul Urbanian de Propaganda Fide îi încredință catedra de drept canonic, unde însă, nu rămase decât doi ani, căci la 1879 Institutul Catolic din Paris, îl rugă pe Leon XIII să-i încredințeze lui Gasparri catedra de drept canonic, ce o avea vacantă. Incepând cursurile, îi veni numaidecât în minte ideea codificării dreptului canonic și se apucă de această muncă uriașă. Fiind dotat cu o voință de fier, vastitatea și greutatea hotărârii luate, departe de a-l descuraja, îl atrăgea și pasiona și mai mult. Firile curajoase fug de lucrurile ușoare, dar se ocupă de cele grele, pentru voluptatea de a le birui. Gasparri e convins, și nu ascunde intimilor săi această convingere, că toate întâmplările în viața lui sunt menite spre scopul suprem al mult doritei codificări.

Douăzeci de ani rămase la Paris, dezvoltând o intensă muncă, nu numai ca savant, ci și ca preot. Munca absorbantă a studiului, a cercetărilor de izvoare și a lecțiilor, pe cari le ținea cu multă însuflețire, nu l împiedecă, ca evlavia sa sinceră și râvna de apostol să nu-și aibă și ele manifestarea lor firească. Decorat cu Legiunea de Onoare, se folosia de ea ca de un bilet de liberă intrare în spitale și aziluri, pentru a mângăia pe bolnavi, cărora civilizația laică ce triumfa pe atunci, le nega dreptul de-a crede. Li cerceta zilnic; fu pentru ei un adevărat înger păzitor. Nu mai puțin se interesă de conaționalii săi din Paris; ajutându-i cu sfatul și după puțințe, și cu bani. Numai grație străduințelor sale »Asociația catolică a Italianilor din Paris«, a putut să-și ridice o biserică proprie, în cartierul locuit de ei. La Roma, părerile sale despre stările din Franța, erau foarte apreciate, așa că, Leon XIII, bun cunoscător de oameni, în 1898 îl făcu Arhiepiscop titular de Cesarea din Palestina,

trimițându-l de Delegat Apostolic în Republicile Peru, Bolivia și Ecuador. În aceste țări, cu situațiuni adeseori foarte delicate, tinărul prelat se achită în mod strălucit de misiunea ce i s'a încredințat. După trei ani Papa Leon XIII în recheamă la Roma numindu-l în înalta și greaua slujbă de Secretar al Congregației Afacerilor Ecclesiastice Extraordinare, care, pe vremea aceea era »de fapt«, iar astăzi și »de drept« întâia secție a Secretăriei de Stat a Sfântului Scaun. În fruntea secției a doua, »pentru afacerile ordinare«, Gasparri îl găsi pe Mons. Iacob della Chiesa, mai târziu Papa Benedict XV, care poate n'a fost străin de această numire, și care era unul din cei mai credincioși și intimi colaboratori ai Card. Rampolla, Secretarul de Stat al Papei Leon XIII. Ținu acest post șase ani, cari fură cei mai grei pentru această secție a Secretăriei de Stat, din pricina tristelor prigoniri antireligioase din Franța. După moartea lui Leon XIII și demiterea lui Rampolla, rămase alături de noul Secretar de stat al lui Piu X, Card. Merry del Val, până la 1907, când fu creat Cardinal. În 1904, când Piu X numi o comisie pentru codificarea dreptului latin, Gasparri fu designat ca secretar, iar mai târziu ca președinte al acestei comisii. Numai geniului muncii neobosite și priceperii lui Gasparri se datorează înfăptuirea, în timp relativ atât de scurt — abia 13 ani — a celei mai grandioase opere de Drept din vremile moderne, și la tot cazul, a celei mai însemnate, după aceea a lui Iustinian. Așa că, cu dreptul, Gasparri poate fi numit noul Tribonian al acestei opere gigantice, suficientă pentru a immortaliza numele lui Piu X și Benedict XV, sub pontificatul cărora s'a început și sfârșit. Suficientă însă, de a immortaliza și numele aceluia care a fost sufletul și făuritorul ei. Opera aceasta așteptată în lumea juriștilor, nu numai ca o afirmare a vitalității Dreptului canonic, ci și a Bisericii, neîntrecută disciplinatoare a vieții individuale și sociale, nu înșelă așteptările. Învățați, juriști, școli și instituții deopotrivă recunosc, că meritul acestei uriașe înfăptuiri îi revine mai ales lui Gasparri.

Încă nu fusese publicat Codul, când Papa Benedict XV îl alege de colaboratorul cel mai intim al Pontificatului său sbuciumat, numindu-l Secretar de Stat. Gasparri fu alături de Benedict XV din Octombrie 1914 până la sfârșitul acestui Pontificat, împărtășindu-i toate durerile, încercările și urmările imediate ale războiului. De aceea Papa, în repetate rânduri, și între împrejurările cele mai solemne, și-a exprimat recuno-

ștința adâncă pentru ajutorul și sfaturile valorosului său colaborator.

Pius XI l-a vrut lângă sine pe Secretarul de Stat al predecesorului său. Opt ani a rămas Card. Gasparri sfetnicul și cel dintâi executor al voinții Aceluia, care se nizuiește să înfăptuiască în lume pacea lui Christos. Prestigiul reînviat al Bisericii, activitatea misionară mărită, răspândirea Acțiunii Catolice, nenumăratele inițiative etc. și mai ales Pacea din Lateran dela 11 Februarie 1929, toate au fost înfăptuite cu luminatul concurs al credinciosului Secretar de Stat, care a știut să prindă așa de bine clipele rânduite de Providență. Dar, și în mijlocul nenumăratelor ocupațiuni, Gasparri găsi vreme și pentru peană. Polemicile din *L'Osservatore Romano*, îl avură adeseori nu numai ca inspirator, ci și ca autor. Firește, scria anonim, dar cine citea putea să-l cunoască, mai ales cercurile diplomatice și politice, unde vroia să i se auză cuvântul.

La 7 Februarie 1930 demisionează din postul de

Secretar de Stat. Se retrage din viața publică, dar nu și dela muncă, căci ia asupra sa, nu tocmai ușoara sarcină, de-a prezida comisiunea codificatoare a dreptului Bisericii orientale. Aceasta îi mai era unica dorință. »Încă patru ani — spuse când a împlinit 80 ani de viață — și Codificarea dreptului bisericesc oriental va fi un fapt împlinit«. O muncă gigantică, îl mai aștepta, dar Domnul îi acordă numai doi ani, chemându-l la răsplata gătită celor ce-l iubesc pe Dânsul, după ce abia cu câteva zile mai înainte, în fața celor mai de seamă juriști din lume, adunați la Roma pentru Congresul juridic, rosti o strălucită cuvântare, un fel de »Acum slobozește« pe care nici dânsul nu-l bănuia. Despre el, cu dreptul putem repeta cuvintele din Odissea lui Homer, spuse de Agamemnon lui Achile :

... Numele tău cu sine nu s'a stins,
Mărirea ta în lumea 'ntreagă va 'nflori
Și 'n veac de veac tot mai frumoasă va spori.

T.

Congresul juridic internațional dela Roma.

Din prilejul centenarului VII dela promulgarea Decretalelor lui Gregoriu IX (1227—1241) și al centenarului XIV dela redactarea definitivă a Codului lui Iustinian, Institutul pontifical »Utriusque Juris« a Sf. Apolinar din Roma, în zilele de 12—17 Noemvrie crt. a organizat un Congres juridic catolic internațional pentru comemorarea acestor două date.

Dreptul lui Iustinian, — se știe, — a fost acela prin care s'au cârmuit veacuri de-arândul popoarele creștine și a servit de bază drepturilor civile mai recente, iar Decretalele au fost 7 veacuri de-arândul norma constantă pentru cârmuirea bisericească și izvorul principal al noului Cod canonic. O scurtă privire istorică asupra celor două evenimente nu va fi fără de folos.

Legile Romei zăceau risipite în edicte, în constituțiuni împărătești și în diferite compilații de-a juriștilor. În cursul veacurilor s'au făcut mai multe încercări de a pune în ordine vastul și disordonatul material. Acestor încercări le datorăm compilațiile următoare: Edictul perpetuu a lui Adrian, codurile: Gregorian și Ermogenian și acele a lui Teodosie și Teodosie II. Iustinian, care avu norocul de a avea lângă sine pe jurisconsultul Tribonian, se gândi să adune întregul material juridic vechiu într'un cod, care să fie metodic aranjat și să pună odată capăt confuziunii ce deriva din nenumăratele și, adesea, contradictoriile legi. Comisiunea încredințată cu acest lucru publică la 533 *Digesta*, iar la a. 534 Codul, care formează partea de frunte din »Corpus iuris Romani«, și este cheia interpretării acestui corp de legi. Importanța lui este foarte mare, nu numai pentru că e o piatră milară în evoluția dreptului roman, și pentru că a ordonat în mod sistematic legile risipite ici și colo, ci și pentru că e o dovadă eclatantă a condițiilor schimbate. De fapt, în veacul VI, creștinismul pătrunsese deja întreg organismul vieții de stat și influința lui se vede și în compilația lui Iustinian. Tocmai din pricina acestei influințe întreg sistemul juridic strălucește într'o nouă lumină. Codul începe cu »Profesiunea credinței catolice« și, cîntindu-l, se observă numai decât că Creștinismul a îndulcit mult asprile vechiului drept roman.

Gregoriu IX, marele prieten al Sf. Francisc de Assisi, încă de când era »Cardinalul Ugolino«, în 1230—31 încredință, capelanului și confesorului său

Sf. Raimund de Pennafort, importanta sarcină de a aduna *Decretale* pe cari Pontificii Romani le-au promulgat după anul 1150, deoarece până la aceasta dată ajungeau compilațiile celebrului benedictin Grațian, cari cuprindeau diferite texte din Scriptură, din Sf. Părinți, din Canoanele Apostolilor, ale Conciliilor și ale Papilor până la 1150.

Sf. Raimund, după o muncă încordată de trei ani, termină lucrarea, pe care o împărțește în cinci cărți. Ea fu publicată de Papa Gregoriu IX în 1234, pentru a fi întrebuințată în școli și la tribunale, cași unicul text oficial și autorizat. Mai târziu, pentru complectarea Decretalelor Gregoriane, Papa Bonifaciu VIII adause colecției »Cartea a șasea a Decretalelor«, compilată de trei Cardinali: Vilhelm Mandagot, Berengariu Fredol, și Ricard Petroni.

Congresul comemorativ al acestor două date, ținut sub patronajul S. Congregații a Seminarilor și Universităților, constituie un eveniment de o extraordinară importanță pe terenul juridic catolic.

La el iau parte 23 de state și 80 de Universități, între cari și cea dela Iași. S'au ținut 10 ședințe la cari în afară de cuvântările Cardinalilor: Eugen Paccelli, L. Sincero, Petru Gasparri, M. Lega și I. Seredi, s'au făcut 140 de comunicări în diferite limbi. Unii raportori au tratat despre Codul lui Iustinian în general și în particular, alții despre raportul dintre acest Cod și legislația disciplinară a Bisericii, fie apusene fie răsăritene, alții despre Decretalele lui Gregoriu IX, mai ales întru cât au raporturi cu Codul de drept canonic și, în sfârșit, alții au examinat chestiuni cari numai indirect au legături cu Codul lui Iustinian și cu Decretalele lui Gregoriu IX. La sfârșitul Congresului s'au votat hotărârile următoare: ca prietenia și colaborarea aceasta dintre canoniști și civiliști, dintre Universitățile Catolice și cele de Stat, atât de norocos începută să se continue și în viitor; în acest scop să se mai organizeze astfel de congrese juridice internaționale pentru ca studiosii să se poată cunoaște și aprecia unii pe alții mai bine, și astfel să poată contribui și mai mult la progresul științelor juridice; să se răspândească studiul limbii latine, în care sunt scoase și cele două importante colecții de legi comemorate la acest congres și care și de data aceasta s'a dovedit atât de folositoare pentru comunicările științifice in-

ternaționale. În fine Congresul își exprimă dorința fierbinte, care de altfel este și a tuturor oamenilor de bine, ca, de principiile etice și religioase pe cari se bazează Codul lui Iustinian și Decretalele lui Gregoriu IX, să se țină seamă și în legislațiile moderne interne și internaționale. Să nu uite conducătorii popoarelor și membrii Societăților Internaționale că poruncile dreptului divin și natural nu pot fi călcate în picioare fără de urmări grave, pentru liniștea internă și externă a popoarelor. Congresul s'a încheiat cu o solemnă audiență acordată de Sf. Părinte Piu XI tuturor congresiștilor.

T.

CRONICI

— **Schimbări în redacție.** „Vestitorul” cu numărul de azi, începe să fie redactat de către Păr. Prof. Dr. Coriolan Tămăian. Revmul Canonic Dr. Al. Ludovic Tăutu, reclamat de multiple ocupațiuni părăsește redacția atât de dragă a revistei diecezane în care și-a tălmăcit cele mai scumpe ale sufletului și minții sale timp de zece ani. Ținând seamă de împrejurări a făcut mult. A inițiat o tradiție. A deprins clerul nostru diecezan și pe frunțașii noștri credincioși mireni să aștepte la fiecare jumătate de lună cuvântul bisericii în chestiunile controversate din cursul celor două săptămâni. Prin scrisul său periodic a reușit să ne impună în cercuri unde, până atunci eram ignorați. Revista condusă de Dânsul a fost o credincioasă și curajoasă apărătoare a intereselor și vederilor noastre bisericesti. Cuvântul răspicat a fost rostit totdeauna la timp și îmbrăcat în vigoarea și cumpătarea necesară. Și mai presus de toate a reușit să păstreze tinerețea revistei printr'o anumită sprinteneală și familiaritate în cele mai mari chestiuni. Pasiunea științifică și verbală, în care erau redade reușeau ca să le impună atenției cititorilor. Polemist dotat cu o bună doză de ironie și umor l-au făcut să fie respectat și temut. „Vestitorul” îi păstrează pentru totdeauna recunoștința cea mai aleasă și-i reclamă colaborarea sa și pe mai departe.

„VESTITORUL”.

— **Jubileul Anului Sfânt la Ciheiu și la Cordău.** În ziua de 28 Octombrie a. c. s'a serbat în frunțașă comună Ciheiu din Bihor, jubileul Anului Sfânt. Încă cu trei zile înainte li s'a făcut credincioșilor o instrucție preliminară, explicându-li-se marea însemnătate a indulgențelor jubileare. Credincioșii din Ciheiu au răspuns într'un număr frumos la chemarea vrednicului lor păstor, Păr. Victor Ternovan, împărțându-se foarte mulți cu sfințele taine, și năzuindu-se să îndeplinească condițiile cerute pentru câștigarea indulgențelor plene. Cuvântul lui Dumnezeu l-a vestit Păr. Ioan Chișiu, vice-rectorul Seminarului, atât la sf. Liturghie, cât și la Paraclisul Preasfintei Fecioare. Laudă li se cuvine școlărilor din Ciheiu pentru frumoasele cântări cu cari au laudat și laudă pe Maica Sfântă.

Momente de adevărată înălțare sufletească, au avut și credincioșii din Cordău, în 17 și 18 Nov. Tinărul și zelosul lor păstor, îi pregătește de cu bună vreme la câștigarea Indulgenței Anului Sfânt.

Datorită acestei pregătiri, numărul cuminecațiilor a fost 249, și dacă vremea era mai favorabilă, s'ar fi ridicat poate încă cu o sută. Au binevoit a ajuta la mărturisiri P. prof. On. Târnavan din Ceheiu și P. Dr. Ioan Bal, care a îndemnat pe credincioși, în două predici, să se pregătească la darul neprețuit al Iertării celei mari, printr'o spovedanie bună. În predica a treia de încheiere P. Bal îi îndeamnă să rămână statornici în credință, și să se ferească de emisarii diavolului, pocăiți și liber cugetători, mai ales de pe la oraș, cu cari vin în contact. Reînoiește sufletește Cărdăoanii mulțumesc lui Dumnezeu că i-a învrednicit să vadă atari lucruri.

— **Serbarea cultural-religioasă.** Duminecă, 18 Noembrie, ora 5 p. m. cele trei asociații: Agru, Inima lui Isus și Ordul al III-a al sf. Francisc, au organizat o serbare artistică culturală în Sala festivă a Școlii Normale gr. cat. Venitul acestei serbări este destinat în întregime ajutorării săracilor de sf. Sărbători ale Crăciunului.

Organizatorii serbării s'au îngrijit, ca programul să fie cât mai variat și distractiv.

Astfel după cuvântarea de deschidere a părintelui Neculăș, care a arătat datorია morală și socială a noastră de a ne ajuta semenii, am admirat corul catedralei de sub conducerea d-lui prof. Fr. Hubic care ne-a cântat »Imnul preasfintei Inimi« și »Cântece populare« și dansul domnișoarei Mărcuș, care în »Valsul Dunării« ne-a dovedit încă odată perfecțiunea artei d-sale. Au smuls furtunoase aplauze d-na și d-l Mărcuș, prima cântându-ne o arie din »Creațiunea« de Heydn, iar al doilea, Doine, de Brediceanu. Voci bineformate și de mult cunoscute publicului Orădan. Nu mai puțin savurat a fost d-l Antoniu, ale cărui recitări distractive, au stăruit hohote de râs în mijlocul auditorilor. Dar dacă cei mai în vârstă au fost la înălțimea chemării lor, a ținut ca și tineretul să se achite laudabil de sarcina luată. D-șoara Marian a dovedit o dicțiune ireproșabilă și temperament în declamarea poeziei »Familia Franciscană«; elevii Școlii Normale gr. cat. destoinicie în executarea Cvartetului de Mozart și interpretarea piesei Pădurea din Monte Casale. Serbarea, care s'a încheiat cu un tablou vibrant, a avut o reușită deplină morală și materială. Publicul a fost pătruns atât de frumoasele realizări artistice cât și de proverbul pus în fruntea programului »Cine pe săraci ajută, pe Dumnezeu împrumută«.

A. P.

— **În ziua de 15 Nov. a. c.** Prea Ven. Ordinariat, cu Nr. 3755/1934, a aprobat Statutele Asociației S. Nichita Remesianul, prezentate de P. can. Dr. Aloisiu Tăutu, președintele acestei Asociații diecezane. Salutăm cu drag înființarea tinerei asociației și-i dorim să poată îndeplini cât mai de grab scopul ce și l-a fixat.

— **ÎMPRUMUTUL DE ÎNZESTRARE AL ȚĂRII. I P. S.** Sa Episcopul diecezan, clerul și institutele diecezane au subscris la împrumutul de înzestrare al țării suma totală de 1,268 000 Lei. Preoții, funcționarii și profesorii toți au semnat salariul de pe o lună.

— **În curând va apare Preotul în școală, lecții practice din Micul Catehism de Păr. Mihai Sălăgian. Se poate comanda la autor.**

— **Redacționale.** Cu începere de astăzi redacția „Vestitorului” trece în sarcina Păr. C. Tămăian Oradea, Parcul Ștefan cel Mare 8. În urmare rugăm a se trimite pentru viitor la aceasta adresă atât schimburile cât și toate scrisorile ce privesc redacția ori administrația.

— **Nou, nou, nou! Calendarul AGRU-lui pe anul 1935.** Se poate comanda dela AGRU Diecezan Oradea, Piața Unirii 3. La o comandă de zece exemplare se dă un exemplar gratuit. Se poate comanda cu ramburs ori trimițând înainte costul exemplarelor cerute: sau să indicați aproximativ câte exemplare puteți desface, achitându-le după desfacere. Dacă e vorbă de membrii Ven. Cler eparhial, aceștia la desocotire, pot da autorizație de reținere din salariu costului exemplarelor desfăcute. Totul numai pentru ca să evităm cheltueli postale superflue.

